

Vaikutusten ja tulosten arviointi

Maahanmuuttajataustaisten nuorten ja perheiden monialainen toimintamalli

Kestävän kasvun ohjelma

Minna Larvio
Projektipäällikkö

Helsinki

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Nelimaaliarviointi ja sen aineisto

- 4 fokusryhmähaastattelua:
 - Työntekijät, 2 ryhmää
 - emoyksiköiden esihenkilöt, 1 ryhmä
 - lähettävät sosiaalityöntekijät, 1 ryhmä
- Sosiaalityöntekijöiden täyttämät palautelomakkeet

Henkilöstö-
kokemus ja
työnantajakuva

- Nuorten monialaisen perhetyön kustannukset, vaihtoehtokustannukset
- Työntekijäresurssi suhteessa asiakasmäärään
- Apotti-tilastot

Tuottavuus

- Työntekijöiden täyttämä asiakaskohtainen seuranta-excel: tilanne alussa ja lopussa + seuranta 6kk jälkeen
- FIT-mittaukset 1 krt/vko (nuori ja vanhemmat)

Vaikuttavuus

Asiakas-
kokemus ja
saatavuus

- Palautelomakkeet; lapsi, vanhemmat ja lähettävä sosiaalityöntekijä (kansallista asiakaspalautepohjaa mukaillen)
- Asiakashaastattelut puhelimitse (5 nuorta + 5 vanhempaa)
- FIT-mittaukset

Nelimaaliarviointi

Henkilöstökokemus ja työnantajakuva

Monialainen tiimi on rikkaus ja haaste

- Verkostojohtamisen käytännöt ja rakenteet, työntekijöiden yhdenvertainen kohtelu
- Emoyksiköiden rooli tulee olla selkeä; valmius perehdyttää ja tukea monialaisen tiimin työntekijöitä
- Työntekijän itseohjautuvuus ja ammatillinen itsetunto
 - Hypoteesit ja eri vaihtoehtojen reflektointi

Tuottavuus

- Monialaisen tiimin kokoonpano suhteessa asiakkaiden tarpeisiin ja työntekijöiden optimin kotipesän paikantaminen
- Maksimi asiakasmäärä → sopivalla intensiteetillä, oikein räätälöitynä
- Oikea-aikaisesti tarjottu palvelu tuottaa parhaat tulokset

Vaikuttavuus – miten muutos saadaan aikaan?

- Antirasistinen työote
- Luottamus ja yhteistyösuhteen rakentuminen
- Vanhempien sitoutuminen työskentelyyn
- Oikea-aikaisuus
- Monialainen arviointi, reflektointi ja yhdessä suunniteltu ja toteutettu työskentely
- Kokonaisvaltainen tuki
- Tuen oikea intensiteetti
- Konkreettinen auttaminen, opastaminen ja yhdessä tekeminen
- Joustavuus ja tavoitettavuus
- Palvelun kesto yksilökohtaisesti räätälöitävissä

Helsinki

Koen, että vaikeaan tilanteeseen intensiiviset tapaamiset ovat olleet perheemme pelastus.

Olen vanhempänä saanut tukea silloin kun olen sitä tarvinnut ja minun avunpyyntöni on vastattu.

Asiakaskokemus ja saatavuus

- Asiakkaat arvostavat, että työntekijät ovat tulleet kotiin ja että palvelua on saanut omalla kielellä
- Työryhmän vahvuutena kulttuurisensitiivinen ja kielitietoinen kohtaaminen
- Moninainen ja monikielinen työryhmä
- representaatio ja moniäänisyys

Ilahdutti, että on mieshenkilöitä. Ohjaajat ovat mukavia ja näkyy, että tekevät parhaansa.

**Vanhemmista
90%
suosittelisi
palvelua
läheiselleen**

**Nuorista 67%
suosittelisi
palvelua
kaverilleen**

Kustannusvaikutukset

Vertailu vaihtoehtokustannuksiin

- Jos vakavasti oireileva nuori sijoitetaan kodin ulkopuolelle nuoruusikäisenä, sijoitetaan hänet useimmiten erityis- tai vaativan tason laitoshoitoon (ks. esim. [Ristikari ym. 2018](#)).
 - Perhehoitoon sijoittaminen on erityisen harvinaista lapsilla, joiden molemmat vanhemmat ovat syntyneet Lähi-idässä tai Afrikassa. ([Kääriälä ym. 2020](#))

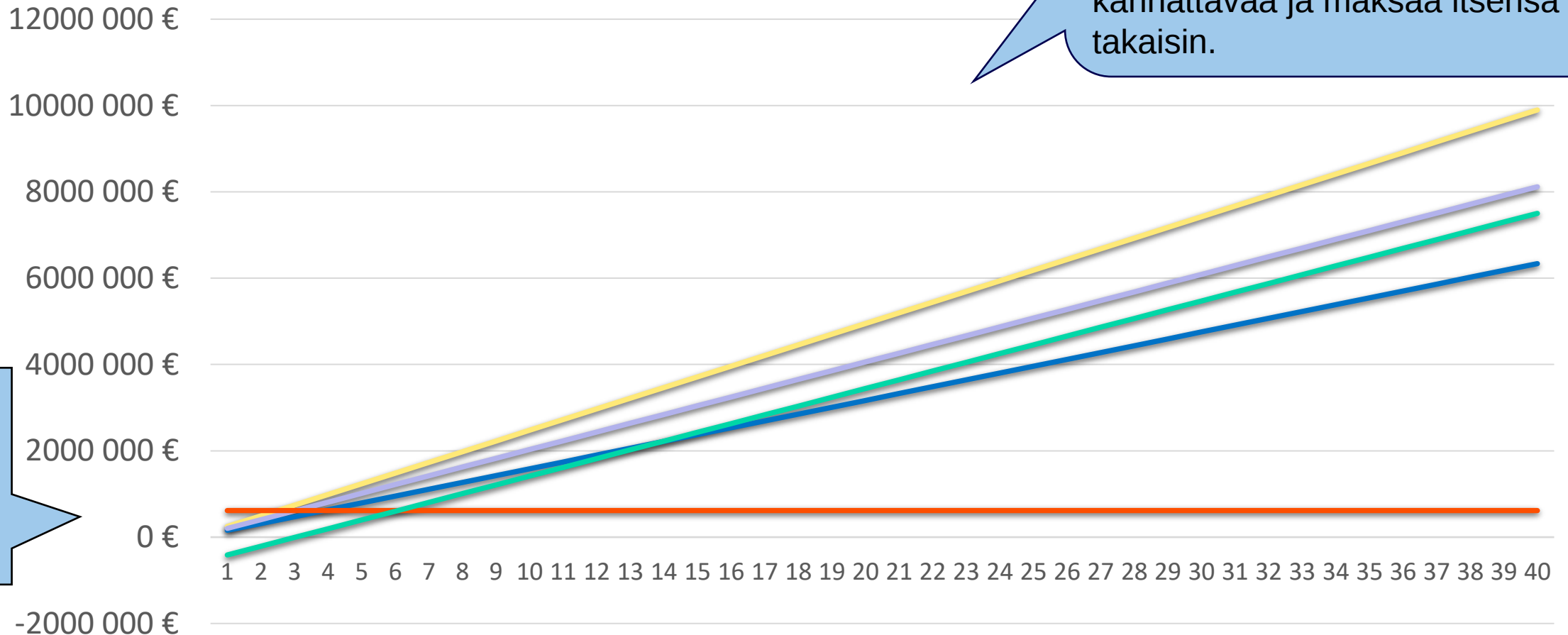
Palvelu	Kustannus/lapsi/vuosi	Kustannus/lapsi/kuukausi
Nuorten monialainen perhetyö	(15 400 e) *	1 280 e
Erityistason laitossijoitus	158 410 e	13 200 e
Vaativan tason laitossijoitus	247 420 e	20 620 e
Keskiarvo	202 915 e	16 900 e
Erityistason vastaanotto (kiireellinen sijoitus)	(198 000 e) *	16 500 e
Vaativan tason vastaanotto (kiireellinen sijoitus)	(324 000 e) *	27 000 e

Jos Nuorten monialaisessa perhetyössä on 40 nuorta perheineen, yhden nuoren ja hänen perheensä palvelun hinta on 1280 e/kk.

Kustannusvertailu /vuosi

Jos Nuorten monialainen perhetyö onnistuu ehkäisemään 4 nuoren kodin ulkopuolisen sijoituksen/vuosi, on palvelu kannattavaa ja maksaa itsensä takaisin.

Nuorten monialainen perhetyö = 616 000 e/v

Vaikutusten arviointi

Meidän asiakkaat

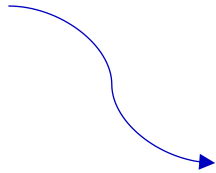
Nuorten monialaisen perhetyön palvelussa on tehty monialaista perhetyötä 65 lapsen ja heidän perheidensä kanssa tammikuusta 2024 alkaen.

- 50% lapsista syntynyt Suomessa
- 74 % lapsista asuu muussa kuin kahden vanhemman kodissa
- 60 % lapsista on perheistä, joissa vanhemmat kokevat taloudellisen tilanteensa huonoksi
- 36 % lapsista on perheistä, joissa on ollut lähisuhdeväkivaltaa
- 50% vanhemmista on työelämän ulkopuolella
- 30 % lasten vanhemmista ei käytä ollenkaan tai käyttää huonosti Wilmaa.

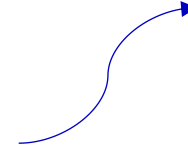
Vaikutusten arviointi: asiakaskohtainen seuranta

- Lapsen taustatiedot
- Vanhempien taustatiedot
- Työskentelylle asetetut tavoitteet

Lapsen tilanteessa tapahtunut muutos (täytetään asiakkuuden alussa ja lopussa):

- Lapsen kokonaistilanteen vakavuus (liikennevalot)
- Väkivaltainen käyttäytyminen
- Itsetuhoisuus
- Rajaton omaehtoinen käyttäytyminen
- Rikollinen käyttäytyminen
- Kouluakäymättömyys
- Päihteidenkäyttö
- Masennus: PHQ9
- Ahdistuneisuus: GAD7

- Palvelun päättymisen syy ja lapsen sekä vanhemman jatkosuunnitelma
- **Jälkiseuranta** 6kk palvelun päättymisen jälkeen.
 - Lapsen asiakkuuden tila ja sijoitus.

Helsinki

Vaikutukset vuonna 2024 päättyneiden asiakkuuksien osalta

Vuonna 2024 päättyneitä asiakkuuksia yhteensä 27 kpl, joista 25 asiakasta oli lastensuojelusta ja 2 lastensuojelutarpeen arvioinnista

Lopputilanne 25 lastensuojelun asiakkaan kohdalla:

8:n tilanne muuttunut parempaan, ei sijoitusta (32 %)

-oikea-aikaisuus, perheenjäsenten sitoutuminen ja halu muutokseen, luottamus

6:n tilanne pysynyt ennallaan, ei sijoitusta (24 %)

-vanhempi sitoutunut aikuissosiaalityön työskentelyyn, päässyt palvelujen piiriin

11:n tilanne pysyi huonona tai paheni entisestään

- joista 3 sijoitettu kodin ulkopuolelle (12 %)

-yksikään perheenjäsen ei luota/sitoudu palveluun, heitä ei tavoita tai eivät tule tapaamisille, nuoren rikollinen oireilu todella voimakasta

6 kk jälkiseuranta

11 lastensuojelun asiakkaan palvelun päättymisestä yli 6kk (02/2025).

Lasten tilanne helmikuussa 2025:

- 3 sijoitettuna palvelun päättyessä ja edelleen 6kk jälkeen,
- 5:llä lastensuojelun asiakkuus ja asuu kotona ja
- 3:n lastensuojelun asiakkuus on lopetettu.

Kustannusvaikuttavuus?

Vuonna 2024 palvelu on ollut osaltaan vaikuttamassa siihen, että 8 lasta ei ole sijoitettu kodin ulkopuolelle. Tästä laskennallinen säästö vuodessa on noin miljoona euroa.

Nuorten monialainen perhetyö - miten muutos saadaan aikaan?

- Antirasistinen ja systeeminen työote
- Monialainen räätälöity tuki ja suunnitelmallinen työskentely
- Joustavuus ja tavoitettavuus
- Jalkautuminen perheen arkiympäristöön
- Oikea intensiteetti perheen tilanne ja voimavarat huomioiden
- Nuoren tilanteen kokonaisvaltainen arviointi ml. terveys ja toimintakyky
- Vanhemman tilanteen kokonaisvaltainen arviointi ja intensiivinen sosiaaliohjaus
 - Palvelujärjestelmän selittäminen ja tulkkaus
 - Konkreettinen auttaminen, opastaminen ja yhdessä tekeminen

Työn ydinelementit

Vastakaiku asiakkaissa

- Kuulluksi tuleminen
- Luottamus
- Ymmärryksen lisääntyminen
- Muutosmotivaatio
- Sitoutuminen
- Toimijuuden ja osallisuuden vahvistuminen

Tulokset

- Nuoren oireilun väheneminen tai palveluihin pääsy ja kiinnittyminen
- Vanhemman toimintakyvyn ja osallisuuden paraneminen
- Kodin ulkopuolisen sijoituksen ehkäisy

Opit matkan varrelta

Opit asiakastyöstä:

- Asiakkailla on epäluottamusta ja ennakkoluuloja palveluja ja viranomaisia kohtaan, mikä hidastaa tai estää avun vastaanottamista.
- Vanhempien oma tilanne ja palveluntarve on usein selvittämättä, vaikka perhe on lastensuojelun asiakkaana.
- Eri palvelujen työntekijöiden roolit ja työnjaot ovat asiakkaille usein epäselvät.
- Asiakkaat eivät tiedä mihin ovat oikeutettuja ja mistä voivat saada apua.
- Tulkkivälitteinen työskentely on tärkeä osa työtä, mutta vaatii myös opettelua ja kulttuurisensitiivistä työtettä
- Erityisen haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät:
 - Maahanmuuttajien erityispalveluista alueelle siirtyvät asiakkaat putoavat tyhjän päälle – vanhemmat eivät ymmärrä prosessia ja nykyisiä palveluita
 - Perheet, joiden vanhempi/vanhemmat luku- ja kirjoitustaidottomia

Opit organisaatiotasolta:

- Toimiva monialainen tiimityö vaatii yhteistä aikaa, säännöllistä keskustelua ja yhteisen etenemissuunnitelman.
- Kaikki taustayksiköt tulee ottaa mukaan kehittämiseen ja tavoitteiden asetteluun jo suunnitteluvaiheessa, jotta asia koetaan omaksi ja siihen sitoudutaan.
- Monialaisen tiimin johtaminen ei ole helppoa vaan vaatii harjoittelua. Kun esihenkilöitä on useita, tulee tehdä selkeä työnjako ja roolitus sekä sitoutua niihin.

Asiakkaiden asema yhteiskunnassa:

- Palvelujärjestelmän ja yhteiskunnan rasismi ja syrjivät rakenteet vaikuttavat asiakkaan tilanteeseen ja kohteluun.
- Palvelujärjestelmä ei huomioi tarpeeksi asiakkaiden yksilöllisiä kulttuurisia taustoja ja tarpeita, jotka vaikuttavat asiakkaan kykyyn ymmärtää ja toimia toisin.

Pohdintaa vaikuttavuuden arvioinnista

- Arvioinnissa on tärkeä huomioida kaikki nelimaalin osa-alueet (asiakas, henkilöstö, tuottavuus ja vaikuttavuus), jotta saadaan riittävän moninäkökulmaista ja kattavaa tietoa, kun pohditaan, onko toimintamalli perusteltua vakinaistaa.
- Vaikuttavuustietoa sosiaalihuollon palveluista tai laitoshoidosta ei ole juurikaan saatavilla, mikä vaikeuttaa kustannusvaikuttavuuden arviointia.
- Käytössä olevilla tiedoilla on mahdollisuus arvioida kehitetyn toimintamallin vaikutuksia ja hyötyä sekä vertailla eri palveluiden kustannuksia.
- Jotta vaikutuksia voidaan tarkastella, on toimintamallin ydinelementit ja mekanismit, joilla muutos saadaan aikaan oltava tunnistettu ja kuvattu.

